

DIRVA

Nr. 129

LAPKRITIS - NOVEMBER 11, 1963

Cleveland, Ohio

Grumtynės dėl Saharos turtų

ŠIAIP TAIP ĮGYVENDINTOS PALIAUBOS TARP MAROKO IR ALŽIRO SU-STABDĖ ATVIRUS KARO VEIKSMUS, BET NEUŽGESINO 'ŠALTOJO KARO'.

Pereitą savaitę buvo pasiektos paliaubos tarp dviejų naujų Afri-kos valstybių: Maroko ir Alžiro. Jos buvo visai rimtai susikovu-sios dėl pasienio zonos Saharos dykumos vakarinėje dalyje. Sa-haros dykuma, kuri prasideda At-lanto pakraštyje ir tęsiasi toli į Rytus, galima sakyti, peršokusi

Vytautas Meškauskas

sios, dešinės ar nuosaukos -- kovoja viena su kita. Atrodo, kad visose tose valstybėse dar ilgą laiką turės išsilaikyti vienokios ar kitokios diktatūros forma.

Kai prancūzai pagaliau sutiko duoti nepriklausomybę Alžirui, jie dar kurį laiką tikėjosi išlai-kyti Saharos dykumą savo valdžio-ję dėl to, kad jie ten rado ir pra-dėjo išnaudoti naftą ir dykuma jiems buvo reikalinga atomi-niams bandymams. Bet vėliau jie sutiko Saharą atiduoti Alžirui ir tuo pačiu pasėjo konfliktą tarp tos naujos valstybės ir Maroko bei kaimyno iš rytų -- Tuniso.

Tunisas, kuris pirmas iš tų valstybių atgavo nepriklausomy-bę, skaito, kad ir jam priklauso Saharos dalis, tačiau būdama pa-ti mažiausia valstybė ir nesiti-kėdama savo pretenzijų paremti jėga, Tunisas pasiūlė visą Sa-harą valdyti kartu. Tačiau Maro-kas, kuris turi apie 12 milijonų gyventojų ir Alžiras su 10 mili-jonų gyventojų, to pasiūlymo vi-sai nenorėjo klausyti. Dėl to, kai tik Alžiras gavo nepriklausomy-bę, tuojau prasidėjo ginčai dėl sienos pravedimo. Marokas nori įsistiprinti ginčijamoje teritori-joje, nes ten yra anglių ir gele-žies rūdų, reikalingos būsimai pramonei.

Šių metų pradžioje -- vasario 11 d. Maroko, Alžiro ir Tuniso uždienio reikalų ministrai su-tarė vengti viso to, kas galėtų

"sudrumsti jų santykius", tačiau kai rudenio -- spalio mėnesį -- Alžire prasidėjo Berberų nera-mumai (berberai, gyveną Kabylių kalnuose reikalavo didesnės sa- vivaldos ir kartu daugiau įtakos į centrinę Alžiro valdžią), Maroko karalius nutarė jėga įsistiprinti ginčijamose teritorijose. Tačiau Alžiro valdovas prezidentas Ben Bella turi galingų sąjungininkų. Pirmas jam pagalbą suteikė Egipto valdovas Nasseris, kuris svajoja išgalėti visoje Saharos zonoje, nuo Atlanto iki Kinijos, o po jo ir sovietai mieliai pažve-jotų drumstame vandenyje. Sako-ma, kad jie į Alžirą perkėlė kai kuriuos savo dalinius iš Kubos. Iš kitos pusės, nei Marokas nei Alžiras ilgo karo vesti negali ir jų valdovai toli gražu nėra tokie naivūs, kad norėtų pakliūti 'tal-kininkų' valdžion. Dėl viso to yra vilties, kad konfliktas neišsiplės į karštą karą, bet šaltasis karas ten tęsis dar labai ilgai.

Pastebėtina, kad Alžiro vidaus būklė, aplamai imant, yra labai pavojinga. Kraštas išsilaiko tik iš Prancūzijos ir JAV pagalbos. Prezidentas Ben Bella, nors for-maliai ir laimėjo kovą prieš vi-sus savo varžovus, karo veiks-mams prasidėjus, atsidūrė tokio-je blogoje padėtyje, kad nutarė sustaikyti su savo vidaus prie-šais ir net yra linkęs su jais pasidalinti savo valdžią. Tik jei jam pasiseks krašte atstatyti tvarką, jis galės sėkmingiau pa-sipriešinti Maroko pretenzijom.

VAKARAI NEGALI KRATYTIS ATSAKOMYBĖS PADĖTI PABALTIJUI IŠSILAISVINTI

Ed. Karnėnas

I buvusio JAV viceprezidento Richardo Nixono pareiškimą pa-vergtų tautų išlaisvinimo klau-simu galime žiūrėti kaip į prieš-rinkiminę respublikonų agitaci-ją prieš demokratų administ-ra-ciją. Klausimas, kiek jis, pate-kęs į Baltuosius Rūmus, laiky-tusi tokios pavergtųjų tautų iš-laisvinimo politikos, kokią jis skelbia dabar. Tačiau tokio žy-maus vyro pareiškimai nėra vien tik balsas tyruose šaukiančio.

Lietuvos, taigi ir viso Pabalti-jo išlaisvinimo galimybės Vakarų demokratinės santvarkos strate-gijoje aiškiai buvo pavaizduotos Vliko pirmininko pareiškime, kad "Lietuva nepripažino ir niekada nepripažins svetimųjų kombina-cijų" (Draugas, Nr. 198).

Vakarų strategų elgesys Pa-baltijo atžvilgiu yra panašus Pon-

tijaus Piloto pasiėlgimui Jėzaus Kristaus atžvilgiu, kada, suklai-dintai miniai šaukiant "Paleisk Barabą", Pilotas nusiplovė ran-kas...

Negalima sakyti, kad Washing-tono viršūnė ramia sąžine plauna rankas Pabaltijo atžvilgiu, viso-mis priemonėmis laisvinant "ba-rabus" Afrikoj ir kitur, nes gi Washingtonas neužmiršo, kas pa-dėjo sovietams pavergti Pa-baltiją.

Vakarų strategų vengimas rei-ka-lauti laisvės ir nepriklausomy-bės Pabaltijui, kaip to reikalaus- jama Angolai, Mozambikui ir kt., neva bijantis sugadinti koegzis-tencijos "sklandžią" politiką, kad neužrūstintus raudonojo caro, ro-do aiškų silpnumą ir baimę prieš

"kaltintojus" sovietus, kurie ir toliau šokdina Vakarus. Tai yra Vakarų pataikavimas Kremlui, tai yra savęs apgaudinėjimas ir nusikaltimas taikai. Vienus lais-vinant, o kitus kartotinai auko-jant vergijai ir genocidui -- tai-kos nesusilaikęs pasaulis. Svy-ruojanti Washingtono politika Maskvos atžvilgiu iššaukia nepa-sitikėjimą sąjungininkuose, o ypač pavergtųjų tautų tarpe, kas reikalauja kartotino pasiaiškini-mo, užtikrinimo, nuraminimo.

Suprantama, ir pasaulinei ga-lybei pirmoj eilėj rūpi savo kraš-to saugumas. Bet ar nepraėjo tie laikai, kai galingesniųjų saugu-mas buvo perkamas silpnųjų jų kaina? Ar gi Washingtonas persiėmė tautų pirkimo-pardavi-mo politika? Žinome Roosevelto ir Čiurčilio lengvabūdišką suti-kimą Jaltos neklūdinti okupuoti Pabaltiją karo metu su viltim, kad po karo sovietų jėgos pasi-trauks iš Pabaltijo. Aišku, jie buvo apgauti. Sovietai ir nemano pasitraukti iš Pabaltijo. Bet ar Roosevelto ir Čiurčilio įpėdi-niams neprivalu reikalauti Sta-lino įpėdinio, kad jis išpildytų susitarimą Jaltos? Juk karas jau senai praėjo...

Susidaro įspūdis, kad ir Va-karams tūlos tarptautinės sutar-tys yra panašios vertės kaip ir Maskvai. Priešingu atveju Vaka-rai nebūtų tokie užuomarnos ir neleistų taip lengvai Maskvos padarytiems tarptautiniams įsi-pareigojimams tik popiergaliais pavirsti. Jei taip, tai kodėl, ne-atitaisius senas klaidas, daromos naujos klaidos? Kaip ilgai Mask-va laikysis paskutinės Maksvoje taip iškilmingai pasirašytos su-tarties su Vakarais dėl atomi-nių bandymų uždraudimo?

Kiekviena tarptautinė sutartis aplaistoma šampanu, palydima saldžiais žodžiais. Nuo 1917 m.

(Nukelta į 2 psl.)

Reprezentacinė lietuvių tautinių šokių grupė vieno koncerto metu Adelaidėje. V. Vosylius nuotrauka

Rūta Lee tarp adelaidiškių

Jauniminė akcija veikia Australijos lietuvių kolonijoje

Rūta Lee dar neatskrido pas mus. Asmeniškai rankos jai ne-paspaudėme. Tačiau mes, ypač Adelaidės lietuvių jaunimas, klausėme jos žodžių ir jie įstrigo giliai į lietuviškas širdis.

Kaip Rūta Lee atsirado adelai-diškių tarpe, skaitytojas suvoks sekdamas grafinį jauniminės ak-cijos Adelaidėje aprašymą.

Penkioliktasis savo veiklos me-tais Adelaidės lietuvių bendruo-menė, atrodo, sustiprino savo dė-mesį jauniminei akcijai. Susirū-pinimas išlaikyti jaunuosius lietu-viais Australijoje yra tapęs gyvy-biniu klausimu visiems, kurie sielojasi kolonijos ateitimi.

Dar niekas turbūt nesurado ir nesuras būdo, kuris būtų visų kolonijų tremtiniais, besisielo-jantiems šiuo opiu klausimu. Nu-tautėjimą jaunimo tarpe vienaip arba kitaip veikia vietos gyven-i-mo sąlygos, kiekvienos kolonijos tautinis pajėgumas, pagaliau, kiekvienos šeimos laikysena sa-vo vaikų atžvilgiu ir t.t.

V. Radzėvičius

Adelaidė gausi inteligentinėm pajėgom, jautri tautiškumui ir nuoširdi bendruomeniniams rei-ka-lams. Ir nors čia daroma daug, tačiau problema kolkas palankiai neišsprendžia. Jaunimas savo tarpe čia šoka angliškai, nepakan-kamai bendrauja savo tarpe, mergaitės peikia berniukus, ber-niukai ranka numoja į lietuvai-tes ir lietuviškos šeimos suda-rymas gali pasidaryti didelė re-tenybė.

Visa tai neišleisdama iš akių, Adelaidės lietuvių kolonija stip-rina jauniminę akciją visomis jai prieinamomis priemonėmis.

Palyginti gana trumpu laiku Adelaidės lietuviai tą jaunimi-nę akciją vykdė jaunimo stovyklo-mis, jaunųjų menininkų pasirody-mais, jaunimo švente ir jubile-jiniu tautinių šokių koncertu, ku-ris, tarsi, ir užbaigė pirmąją tos akcijos etapą. Šiuo metu jau vyksta antrasis: kolonija renčia-si metinei visos Australijos lie-tuviško jaunimo sporto šventei. Šiemet ji įvyks Melbourne metų pabaigoje.

Jubiliejinio tautinių šokių kon-certo programoje dalyvavo apie 60 Adelaidės lietuvių, pradedant pačiais mažaisiais (savaitgalio mokyklos mokiniais) ir baigiant reprezentacine tautinių šokių gru-pe, kurią sudaro jau aukštąjį mokslą studijuojas lietuviškas jaunimas. Reprezentacinę grupę tautinius šokius labai dažnai šo-ka ne tik lietuviams, bet ir pla-tiesiems australų sluoksniams. Jungdamiesi su Adelaidės lietu-vių chorą Lituania, jaunieji sėk-

mingai koncertuoja sostinėj ir provincijoje.

Tautiniai šokiai, reikia pasa-kyti, yra viena ryškiausia lietu-viško jaunimo jungtimi. Jaunie-ji tuos šokius mėgsta ir jiems negaili laiko, nors jis studijuojan-čiam jaunimui yra ypatingai brangus. Tie patys šokiai kažkaip kelia ir jų pasididžiavimą savo kilme, savo priklausomybę lietu-vių tautai. O šiemet tą pasidi-džiavimą jaunųjų tarpe ypač su-stiprino Amerikos lietuvaite Rū-ta Lee.

Kiekvienas jaunuolis žinojo ją anksčiau. Kiekvienas matė ją ki-no teatruose ir TV, tačiau labai mažai kas žinojo, kad ji yra lietu-vaite, kad ji kalba lietuviškai ir kad ji didžiuojasi savo lietuviška kilme.

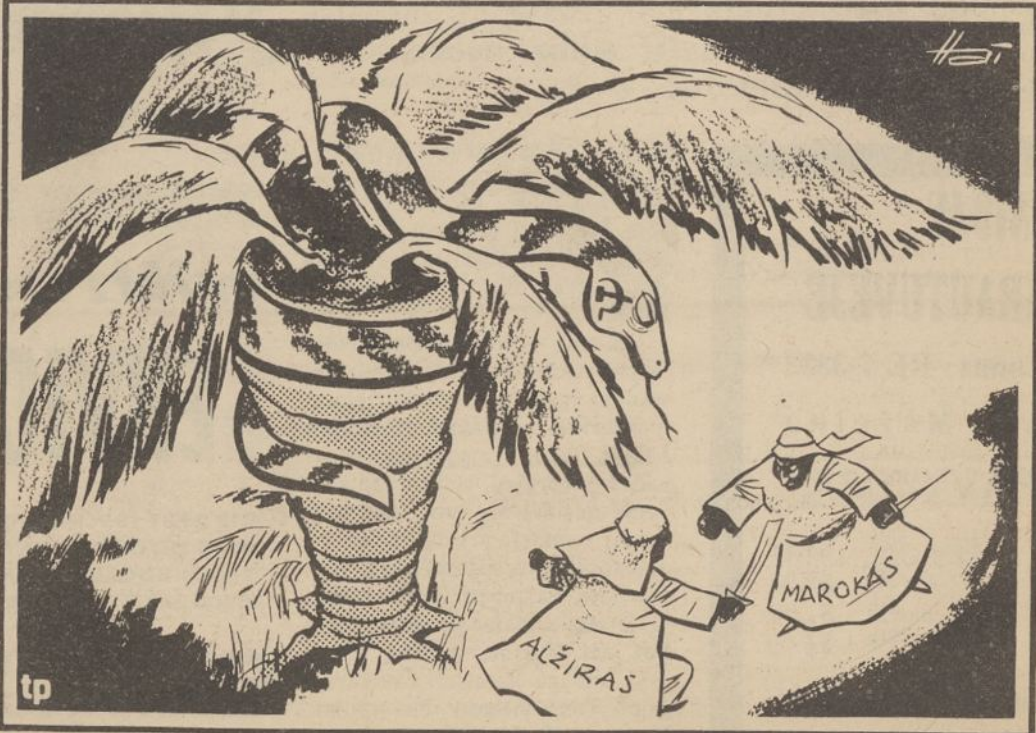
Glaudus dvasinis kontaktas su Rūta Lee įvyko kaip tik šio jubi-liejinio koncerto metu. Rūta Lee šį kartą ne vaidino, bet kalbė-josi. Kalbėjo iš taurios lietuviškos širdies, teisiog jaunimui, kuris, kaip ir ji pati, nematė savojo krašto, lietuviškų kalvų ir lietu-viškų lankų. Kalbėjo apie meilę Lietuvai, kalbėjo apie tautinį šokį, lietuviškas dainas ir pasa-kas, kalbėjo apie save ir savo tėvus, uždegusius joje stiprią tē-vynės ir meilės ugnį. Ir Rūta Lee tikrai uždegė jaunuosius, bet ji kartu priminė ir tėvams jų parei-gas savo vaikų atžvilgiu.

(Nukelta į 2 psl.)

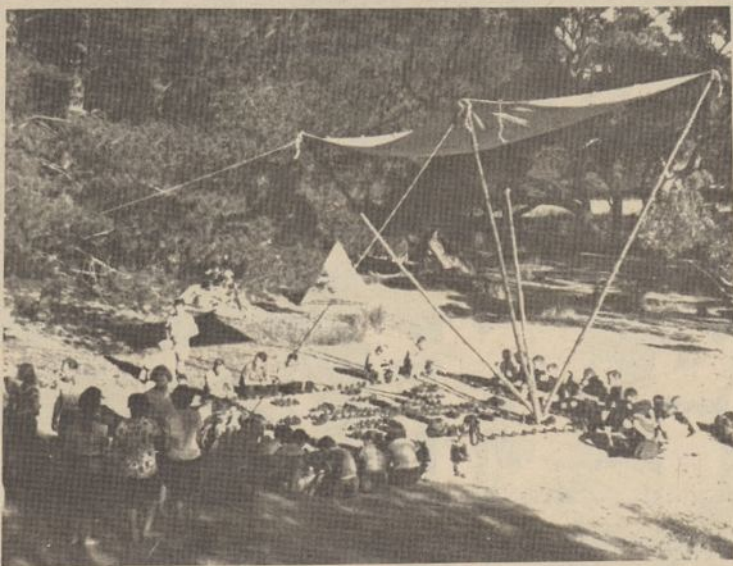

Hollywoodo aktorė Rūta Lee-Kilmonytė savo žodžiais uždegė jaunuosius adelaidiškius, primindama jų pareigas Lietuvai...

V. Valaičio nuotrauka

Saugokitės gyvatės!...

Australijos lietuvių Vilniaus tunto stovyklautojai prie stalo.
V. Vosylius nuotrauka

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KOLONIJOJ

(Atkelta iš 1 psl.)

klausant, atrodo, klausai gyvo, čia pat sakomo žodžio.

Pasinaudodami mokslo metų vidurio atostogomis, Adelaidės ateitininkai surengė ir sėkmingai pravedė gausią jaunimo stovyklą pajūryje. Adelaidės Vilniaus skautų tuntas ilgąjį spalio mėnesio savaitgalį panaudojo tradicinei jaunimo stovyklai Mount Crowford pušyne.

Abiejose stovyklose ypatingas dėmesys buvo atkreiptas į lituanistinius dalykėlius (dainos, žaidimai, pasakojimai, pašnekesiai prie laužo, krašto pažinimas ir t.t.).

Jau minėjau, kad Adelaidės lietuviškas jaunimas savo tarpe mieliau šnekasi angliškai. Šiuo atveju jis tikrai neatsilieka nuo kitų kolonijų lietuviško jaunimo. O stovyklų rengėjai kaip tik norėjo, kad jie atsiliktų ir dėl to rū-

Vakarai negali...

(Atkelta iš 1 psl.)

revoliucijos Maskvoj kelios dešimtys tarptautinių sutarčių yra iškilmingai pasirašytos, šampanu aplaistytos ir garsiais pareiškimas palydėtos. Bet kaip ilgai buvo jų laikytasi? Kas atsitiko su Maskvos sutartimis su Lietuva, Latvija, Estija ir su kitomis valstybėmis? Ir Jaltoj buvo sutarta, kad karui pasibaigus visi karo metu okupuoti kraštai bus laisvi ir nepriklausomi, įskaitant ir Pabaltijo valstybes. O kas dedasi dabar Lietuvoj, Latvijoje, Estijoje, dvidešimt metų praėjus?

Po Jungtinių Tautų Charta yra Sovietų Sąjungos atstovų parašai. O kuo JT Charta pavirto? Taip pat ir po Genocido konvencija yra Kremliaus vyrų parašai. Bet genocidas Pabaltijoj bujoja nesustodamas, Vakarams tylint; net Radio Free Europe propagandoj neminimos Lietuva, Latvija, Estija...

Prisiminus buv. JAV viceprezidento R. Nixono pareiškimą, tenka kartotinai priminti Washingtonui ir Londonui: jūsų minkštos politikos dėka Maskva pavergė Lietuvą, Latviją ir Estiją, -- jūs negalite pilotiškai plauti rankas, jūs negalite kratyti atsakomybės ir prievolės padėti Pabaltijui išlaisvinti. Pavergtosios tautos nereikalauja, kad jūs pradėtumėte Pabaltijo išlaisvinimo karą, -- tik sudarykite sąlygas, kad Maskvos pajėgos pasitrauktų iš Pabaltijo. Apeliuoti į Vakarų politinių strategų sąžinę yra mūsų teisė ir pareiga.

Užtenka pavartyti dienraštį "Neue Zürcher Zeitung", kad įsitikinti, jog Šveicarija tikrai gerovės bei turtingas kraštas. Tai dienraštis, kurį ir Vokietijoje skaitys kiekvienas intelektualas bei ūkio gyvenimo žmogus, norįs objektyviai susipažinti

konglomerate galima pajusti savotiško malonumo, pasidžiaugiant ne tik tais, kurie teikia vilčių, bet ir tais, kurie bent atkakliai bando į ką nors įsikibti.

Lietuviškose deklamacijose dominavo savaitgalio mokyklos mokiniai dėl tos paprastos priežasties, kad paaugliams lietuviška deklamacija beveik nepkandama. Tačiau ir čia kai kurie jaunuoliai, tikriausiai tėvų dėka, parodė tikrai gražų lietuviško žodžio vartojimą. Instrumentalistų tarpe dominavo akordeonas, toliau sekė pianinas ir pagaliau smuikas. Visose trijose šakose yra jau toli pažengusio jaunimo, kuris drąsiai gali išeiti į didesnes scenas. Kai kurie jau yra sėkmingai naudojami akompanuoti tautiniams šokiams ir protarpiais pasirodyti su solo gabalėliais.

Vietos Kultūros Fondas dar šių metų pradžioje buvo užplanavęs surengti jau atrinktų, muzikojančių toliau pažengusių jaunųjų koncertą, tačiau, atrodo, kad ir ateinančiais metais viskas pasiliks planavime.

Bendruomeninės veiklos vadovybė Australijoje -- Krašto Vaidyba, kaip ir adelaidiškis Kultūros Fondas, jau seniai planuoja organizuoti praveisti visoje Australijoje kasmetinius jaunimo sekmadienius. Ligšiol tuo klausimu nieko konkretaus nebuvo pildyta. Iš visų Australijos kolonijų tik Adelaidė, niekieno neraginama, šiuo atveju toli prasi-
veržė į priekį. Specialios jaunimo šventės Adelaidėje virto gražia ir patrauklia tradicija. Jaunimo šventės čia rengiamos jau kelinti metai. Beveik visoms jaunimo organizacijoms aktyviai dalyvaujant, jas organizuoja Adelaidės lietuvių sporto klubas "Vyčiai" ir jos susideda iš dviejų dalių: sportinių varžybų jaunimo tarpe ir sceninės programos, kurią atlieka tik jaunimas.

Jaunimo šventė, tapusi tradicine, tuo pačiu tapo ir kasdienybė Adelaidės lietuviams, kurių akys jos reikšmę pradeda blankti. Visai kitaip į tą reikšmę žiūrima kitose Australijos vietose. "Mūsų Pastogė" (Australijos Lietuvių Bendruomenės organas) dėl tos šventės Adelaidės lietuvių koloniją stato pavyzdžiu. Specialiam vedamajam rašoma: "Kas skaitė jaunimo šventės, įvykusios spalio 6 d. Adelaidėje, aprašymus, tas tikrai galėjo ne vien pasidžiaugti, bet gal dar daugiau pavydėti... Iš tolo besigirint tokia švente čia pat kyla klausimas -- kodėl adelaidiškiai gali ir pajėgia tokias jaunimo šventes kasmet suruošti, o kitos didesnės lietuvių kolonijos to nepadaro?"

Adelaidės jaunimui ir visam lietuviškam vietos judėjimui gražiai pasitarnavo Rūta Lee. Australijoje vyrauja gilus įsitikinimas, kad labai daug vietos lietuviškam jaunimui duos numatytos Amerikos lietuvių krepšinių gastrolės Australijoje. Į šį reikalą čia dedama labai daug vilčių, tačiau jų įgyvendinimas yra pačių Amerikos lietuvių rankose.

ČIA KASDIEN LŪŽTA KELIOLIKA KOJŲ

Išpūdziai rytinę Šveicariją aplankius

VYT. ELSEIKA

Dirvos korespondentas
V. Vokietijoje

su viso pasaulio įvykiais. Tiesa, dienraštis begaliniai akademiškas, sausokas, tačiau tenka stebėtis, kaip jis vispusiškai ir objektyviai aprėpia viso pasaulio ūkinius ir kultūrinius įvykius. Tik tenka apgailestauti, kad šis įtakingas dienraštis jau keleri metai labai mažai vietos skiria pavergtajai Europai.

Stebina ir pati laikraščio apimtis: per savaitę bent tris kartus dienraštis išsina 96 pusl., bent 70 pusl. skiriant skelbimams. Kitomis dienomis jis išsina 48 pusl., ir tik pirmadieniais -- 32 pusl. Niekas Europoje čia su juo nesusilygins. Tai rodo, kad Šveicarijoje klesti gyvas ūkinis judėjimas ir tame judėjime nemažą vaidmenį vaidina ir amerikiečių, vak. vokiečių ir kt. valstybių kapitalas. Tai ypatingai pastebima tokiame Züriche ar Ženevoje, kur amerikiečių įmonių padaliniai suteikia kas kart daugiau amerikoniškumo žymių.

Rugsėjo mėn., pasinaudojus trumpomis atostogomis, teko užsukti į pačią rytinę Šveicarijos dalį. Graubünden kantoną. Tai sritis, kurioje daugumoje kalbama vokiečių arba vad. retoromaniška kalba. Tai sritis, kurioje yra žinomos žiemos sporto mėgėjų, ypač pašliužininkų, vietovės -- Davos ir St. Moritz. Davos ir kitas kurortinis miestukas -- Arosa savo metu garsėjo džiovininkams geru klimatu, gausiomis sanatorijomis. Pastaruoju metu, ypač po karo įsigalėjus streptomicinui, tas būvęs rojus džiovininkams jau netenka patraukumo ir sanatorijos viena po kitos paverčiamos viešbučiais.

Grįžkime į Vokietijos pasienio sritį. Jei šiuo metu tenka keliauti iš vienos valstybės į kitą, niekur vak. Europoje neturėsi vargo bei erzelo su pasienio muitininkais. Tiesa, patikrinami asmens dokumentai, tačiau nebėra baimės, kad būtų išvartomi lagaminai. Tokia "laimė" tenka nebent kas 10-15 keleiviams. Tiesa, Vokietijos gyventojai paklausiami, kiek jie grįždami iš Šveicarijos, Nescafe krašto, įsiveža kavos ir kiek šokolado plytelių.

Traukinys, žinoma, tik elektara varomas, keleivį veža kalnuotomis vietomis ir tenka su malonumu konstatuoti, kaip šveicarai puikiai apsieina be raudonkepurių traukinio palydovų su švilpukais ir be vad. bilietams patikrinti "šperų", kaip Vokietij-

joje. Stotyse ar stotelėse pasigirsta kelių dujų skambesys ir traukinys pajuda. Jokio ypatingo skubėjimo, jokio raginimo greičiau susėsti į vagonus, greičiau atsiseikinti bei išsibučiuoti su

Weissfluhjoch viršūnėje (2,663 metrų aukštumoje) netoli Davos, Šveicarijoje.

tantėmis ar grosmuterėmis.

Šveicarijoje, kad ir toje Graubünden provincijoje, malonu važiuoti kalnų geležinkelio, vis labiau kilti ir pasiekti pusantro tūkstančio metrų aukštumą. Teko toje rytinėje Šveicarijos dalyje praleisti apie 9 dienas, kiek pavažinėti kalnų tarpekiais, pavaikščioti slėniais, pasiekti ledyną, stebėti, kaip plaukia gyvenimas vasaros ar rudens metu pasaulinio garso vietovėse, kurios žiemą su malonumu atsilanko ir britų princesės Margaritos su savo vyrų fotografu (atsiprašau -- grafu) ar tiesiog legendarine būrybe Vokietijoje virtusi -- buv. Persijos karalienė Soraya. Taip, tik žiemą ir Davose ir St. Moritze ar

Pontresinoje užverda gyvenimas ir ypatingai daug knibžda britų, prancūzų, žinoma ir vokiečių bei italų. Teko kalbėti su lietuvių gydytoju, žiemos metu dirbusiu vienoje ligoninėje ir jis patvirtino -- žinai, Tamsta, kasdien turėdavome bent keliolika kojų ložų. Kaip gi gali būti kitaip, jei po kalnus žiemos metu zuja tūkstančiai pašliužininkų ir ne vienas jų tenka įskaityti į mėgėjų, pradedančiųjų kategoriją?

O ne žiemos metu? Daugiausia matyti senesnio amžiaus žmonių, nemaža prancūzų bei vokiečių, visi jie naudojami kalnų oru, patogiomis pasivaikščiojimų sąlygomis, stebi kalnų panoramą, ligi nuobodumo prisiklauso karvių skambalų garso (kai kam tai teikia ir malonumo), pasikelia funikuliarais ir gondolomis į 2,000 ir daugiau metrų aukštį. Šveica-

mis. Ten gyvenančių lietuvių teko paklausti: o kaip su pilietybe? Juk po penkerių metų ją turėtų gauti kiekvienas svetimšalis? O ne, buvo atsakymas -- valsičiai (vad. Gemeindės) stato sąlygą -- sumokėti tamsta 6,000 frankų (apie pusantro tūkstančio dol.) ir... gausi pilietybės popierius. Ką tai reiškia? Biznį ir apskaičiavimus ir tai ypatingai

ryšku kai kuriuose mažuose kraštuose.

Reikia manyti, dar Šveicarijoje teks lankytis ir kitose vietose, kur esama lietuvių, kad ir Züriche ir Berne, ir Bazely -- šių atstovai jau teko sutikti Studijų Savaitėje Vokietijoje, o su Berno dr. P. Radvila ir plaukti Reino upe.

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 15 D. 8 val. vak. Satyrinio - literatūrinio kabareto "Antrasis Kaimas" pastatymas Hollywood Inn salėje.

LAPKRIČIO 16 D. Tradicinis Varpininkų balius B. Pakšto sve-tainėje.

LAPKRIČIO 16 D. Korpi Neo-Lithuania šventė -- Byrd Ball-room, 4730 W. Madison Str.

LAPKRIČIO 17 D. ALVUDO 5 m. veiklos minėjimas Gage Parko salėje.

LAPKRIČIO 17 D. Pianisto Andriaus Kuprevičiaus koncertas Jaunimo Centre.

LAPKRIČIO 17 D. Lietuvos Vyčių metinis koncertas Dariaus ir Girėno salėje.

LAPKRIČIO 22 D. 8 val. vak. Satyrinio - literatūrinio kabareto "Antrasis Kaimas" pastatymas Hollywood Inn salėje.

LAPKRIČIO 23 D. Lietuvos Kariuomenės šventė rengiama LVS Ramovės ir DLK Birutės Draugijos Jaunimo Centre.

LAPKRIČIO 23 D. Tradicinis Chicago Operos koncertas - balius Keymens klubo svetainėje.

LAPKRIČIO 28 - GUODŽIO 1 D.D. Moksleivių Ateitininkų suvažiavimas Jaunimo Centre.

LAPKRIČIO 29 30, GRUODŽIO 1 D.D. Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos kongresas Jaunimo Centre.

Iš įvairių kraštų suvažiavę į Vokietijoj vykusią Stud. Savaitę plaukia laivu Reino upe. Iš kairės: dr. K. Čeginskas (Švedija), Dirvos bendradarbis Vokietijoje V. Alseika, Zokas (Anglija) ir dr. P. Radvila (Šveicarija). Plenio nuotrauka

rija -- kalnų kraštas, jų esama graži, išpūdingų, tačiau būtų klaidinga teigti, kad kalnų vaizdais šveicarai pirmieji Europoje. Čia su jais konkuruoja ir austrai, ir prancūzai ir italai su vokiečiais.

9 dienos -- per trumpas laikotarpis geriau susipažinti su gyvenimo lygiu, papročiais, teigiamomis ar neigiamomis ypatybėmis. Taip, krautuvėse rasi pakankamai prekių, visi supermarketai nusižūrėję amerikinių pavyzdį, o maisto prekių kainos -- aukštos, kiek aukštesnės kaip Vokietijoje. Pastebėsi ir italų įtaką -- jei atsiseikina ne tik jaunuoliai, tai išgirsi -- čiau, čiau!

O kaip su lietuvišiais Šveicarijoje? Tose vietose teko aptikti tik du ir jų vienas -- pastoviai, jau 11 metų susigyvenęs su Šveicarija, jos papročiais ir žmonė-

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. CHATEAU GIBEAU 3 Star Cognac.....5th \$4.98
2. V-S-O-P Brand, Import. from Germany 5th \$4.69
3. Imported Polish Wines.....5th \$1.49
4. AMBADOR VERMOUTH dry or sweet.....5th \$.98

5. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška..5th \$3.98
6. VODKA 80 proof.....5th \$2.98
7. CHIANTI Imported Wine. full Qut.....5th \$.98
8. Zeller Shwarze Katze Wine.....5th \$1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

The big

S

with us-

SERVICE

813 EAST 185TH STREET
6235 ST. CLAIR AVENUE
25000 EUCLID AVENUE
26000 LAKE SHORE BLVD.

ST. CLAIR SAVINGS

DIRVA

 ★★★
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

 Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

 Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

 Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

MŪSŲ STUDENTIJOS POSŪKIS Į PLATESNĮ KELIĄ

Lietuvių Studentų Sąjungos pirmininkas A. Zaparackas, energingas ir gerų idėjų kupinas mūsų studentijos atstovas, prieš kurį laiką atsilankęs Dirvos redakcijoje išsireiškė, kad spauda galėtų talkinti studentų veiklos pagyvinimo reikale, jei kartais nevengtųtos veiklos ir pasitaikančių mūsų studentijos ydų pakritikuoti. Vien liaupsinimai, girdi, nesudaro tikrojo vaizdo, tuo tarpu kritika pažadina apsnūdusius. Kolega pirmininkas, atrodo, yra vienas iš tų, kuris mano, kad studentijos veikla ir jos reiškinys mūsų visuomeniniame gyvenime nėra tiek gyvas, kiek to būtų galima reikalausti iš jaunosios inteligentijos.

Atrodo, kad tomis mintimis dalinamasi ir Lietuvių Studentų Sąjungos Centro valdyboje, štai, Algimantas V. Bublys, LSS Užsienio Skyriaus vardu rašytame laiške mūsų studentų ideologinių organizacijų pirmininkams, rašo, kad studentijos tarpe spaudos reikalai esą apgaubti apatišty su jaunimas nėra šios. Akademinis momentas spaudoje šlubuoja ir nematyti, kad studentijos tarpe tuo reikalu būtų rodomas susirūpinimas. Klausimas reikalauja aiškių išvadų ir keltinas viešumai.

Tačiau tai tik viena iš daugelio bėdų. Kad iš jų išsigelbėjus, valdyboje, matyt, prieita prie sveiko sumanymo -- surasti glaudesnę kontaktą tarp studentijos vadovybės ir ideologinių studentų organizacijų vadovybių. Ką reiškia tas "ideologinių organizacijų" išskyrimas, tuo tarpu neaišku. Kontaktai nekenktų, jei jie būtų stengiamasi palaikyti su visomis studentų organizacijomis. Matyt, pripažįstama, kad ideologinį momentą pabrėžiančios organizacijos yra išvysčiusios pakankamai tvirtus veiklos pagrindus, ant kurių dalį rūmo galėtų statyti ir visa studentiją atstovaujantys veiksniai.

Būdinga, kad dabartinė Lietuvių Studentų Sąjungos Valdyba bene bus radusi savo tikrąją vietą mūsų studentijos atstovavimo kelyje ir į paskirų studentijos vienetų veiklą nebežiūri iš aukšto pjedestalo, kaip tai buvo jaučiama prieš keletą metų. Į atskiras studentų organizacijas nebežiūrima, kaip į skaldomąjį faktorių, bet kaip į gyvus ir veiklius studentijos reiškinius, kuriems reikia bendrųjų lietuviškosios studentijos tikslams atsiekti jungiklių, o ne aštrių kyllių.

Visuotiname Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavime, ruošiamame New Yorke, lapkričio 30 d., įvyks ir bendras studentų organizacijų centrinių valdybų posėdis, kuriame bus pasidalinama informacija apie atskirų organizacijų veiklą ir kartu ieškoma kelių daugelio bendrų klausimų išsprendimui.

Tai posūkis, kuriuo siekiama mūsų studentijos veiklą išvesti iš akligatvio. Tai pastangos, kuriomis siekiama pralaužti užkietėjusias pavienių organizacijų sienas bendram lietuviškosios studentijos reikalui. Tose pastangose ne vien spaudos reikalai spręstini. Ateities planuose iškyla Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąskrydis - suvažiavimas numatytas 1964 m. ALT suvažiavimo proga Washingtone, JAV sostinėje. Ir vieta ir momentas sutaptų su studentijos pasiryžimu išeiti į politiniai propagandinį žygį Lietuvos laisvinimo kelyje.

Iškyla visa eilė kitų klausimų, kurių dalis nebenaui, o tik kiek primirštų. Yra taip pat ir naujų uždavinių, kurie siejasi su Lietuvių Studentų Sąjungos įstojimu į ALT ir tuo pačiu įsipareigojimus jungtis į politinį - propagandinį darbą. Tame darbe kaip tik reikalingas visos studentijos sutarimas ir čia kontaktai tarp paskirų vienetų turėtų kuo gyviausiai reikštis.

Jei Lietuvių Studentų Sąjungos valdybos pastangos ir ištiestoji ranka visų studentijos organizacijų vadovybių bus kolegistiškai priimta, galima tikėtis gražių darbo vaisių ir mūsų jaunosios kartos veikloje džiugių reiškinų.

O jei jau, kolegos, norit kritikos, -- tik pradėkit veikti, tos kritikos prašyti nebereikės. (j.č.)

GRIAUKIME RUSIŠKOJO KOLONIALIZMO GELEŽINĘ UŽDANGĄ

L. Virbickas

Ar dalyvauti pasulinėje parodoje, ar nedalyvauti? Toks klausimas buvo iškilęs, kai tik J.A.V. pradėjo ruošti pasaulinei parodai New Yorke. Ir New Yorko lietuviai tą klausimą ėmė svarstyti ir be didelio abejojimo nutarė parodoje dalyvauti. Buvo sudarytas komitetas, kuris dabar jau dirba išsiųsęs: organizuoja chorų, tautinių šokių vienetų dalyvavimą, renka eksponatus bei meno kūrinius. Komitetui, atrodo, energijos nepritrūks ir apie ju nuveiktus darbus mes greitai išgirsime daugiau.

Kun. dr. St. Valiūšaičio straipsnis lietuviškoje spaudoje apie komiteto darbus jau išryškino kas daroma ir kas padaryta. Informacinė knyga, brošiūros, lapeliai ir kita propagandinė medžiaga jau baigiama ruošti. Bet ar tai jau ir viskas?

Pasaulinėje parodoje bent šiuo metu, kai mūsų tėvynė okupuota, propaganda turėtų apimti visas parodos šakas. Dainos, šokiai, sportas, menas mūsų laisvinimo bylai tiek nepadės, kiek gerai paušta propaganda, o jos kaip ir nėra. Žinoma, menas, dainos, šokiai parodys, kad mes esame tauta su praeitimi ir kultūra ir kad nesame aborigenai, ar žmogėdros, kurie jau dabar yra laisvi ir turi savo nepriklausomas valstybes. Šiandien mums yra būtina parodyti pasauliui savo tautos kančias ir žiaurią okupanto priespaudą. Mes turime parodyti rusiškojo kolonializmo visą žiaurumą, žmogaus nužmoginimą, baisiausią žmogaus išnaudojimą ir krašto nualinimą, žudymus, vergijon trėmimus, religijos persekiojimą, bei dvasinį žmogaus suniekinimą.

Parodykime žemėlapiuose visas Rusijos kolonijas, užgrobtas svetimus kraštus, rusų išnaikintą tautas, kurių jau ir vardai nebemini. Vaizdžiai parodykime 20-jo amžiaus žmonijos gėdą - geležinę uždangą - kuri tęsiasi šimtus kilometrų apjuosdama visą Rusiją su visais pavergtais kraštais, nuo šiaurės polio iki pat Amerikos slenksčio -- Kubos.

Menininkai turėtų sukurti tikrąjį geležinės uždangos vaizdą su visomis rusų niekšybėmis, mirties zonomis, vielų ir betonų tvoromis, sargybų bokštais, šunimis ir ant jų 20-jo amžiaus gėdos tvorų pakibusiais nušautais žmonėmis, kurie iš rusų rojus bėgo į laisvę.

Berlyno betoninė siena, ap-raizgyta spygliuotomis vielomis, per kurią žmonės, po žeme pasidaryę urvus, bėga iš komunistinio "rojaus" į laisvę, nes žemės paviršius nuklotas kruvinuoju barbaro mirtį nešančiomis minomis, šlekrinomis vielomis, pro kurį ne tik žmogus, bet ir žvėrelis negali prabėgti nepaaukojęs savo gyvybės. Parodykime tikrą vaizdą, kaip hermetiškai yra uždaryta Lietuva

ir kitos pavergtos tautos nuo laisvojo pasaulio.

Parodykime kiek okupuotoje Lietuvoje uždaryta bažnyčių ir kitų maldos namų. Parodykime kiek išžudyta nekaltų žmonių -- vyrų, moterų ir vaikų, bei dvasiškių. Pasaulio spauda dėl kelių nusižudžiusių budistų rašė mėnesiais ir dar teberašo, o kodėl mums neparodyti šimtus ir tūkstančius komunistų nužudytus civilius ir dvasiškius?

Parodykime lietuvių kolchozininko uždarbį už darbo dieną, kuris svyruoja nuo 0 iki 10 kapeikų. Parodykime valdžios mokamas kainas už kolhoze pagamintą gėrybę: sviestą, kiaušinius, gyvulius, grūdus, ir taip pat parodykime kiek kolchozininkas turi mokėti už duonos arba mėsos svarą.

Jei tų rusų daromų niekščių darbų laisvasis pasaulis nenori matyti, ar geriau sakant, nenori niekam viešai parodyti, parodykime tai mes.

Geresnės progos ir tinkamesnės vietos kaip pasaulinė paroda pareikšti parodyti pasauliui rusiškąjį banditizmą vargu ar mes kada besulauksime.

Milijonai žmonių lankys šią pasaulinę parodą, šimtai tūkstančių suplauks iš visų laisvojo pasaulio kraštų. Tegutė milijonai pamato Rusijos "rojaus" niekšybę, banditizmą, žmogaus nužmoginimą, niekad negirdėtą

žmogaus išnaudojimą.

Rusija parodoje nedalyvauja, nes ji bijo parodyti net ir patikimiausiems komunistams kaip gyvena laisvas žmogus.

Jei mes tai parodai būsime gerai pasiruošę ir mokėsime vaizdžiai jos lankytojams ne tik parodyti, bet ir išryškinti visas rusų niekšybes, padarytas pavergtuose kraštuose, rezultatai bus tikrai nemaži.

Rezultatai būtų dar didesni, jei visos pavergtos tautos bendromis jėgomis padarytų eisenas ir paktietų J. T., kad rusiškojo imperializmo kolonijoms, taip kaip Afrikos ir Azijos tautoms, būtų sugrąžinta laisvė.

Ar tiems darbams ir tiems užsimojimams paremti gali likti dar abejingi? Ne! Tūkstantį kartų ne! Kas kenčiančiai vergijoje tautai išlaisvinti gailisi paaukoti dolerį, tas jau nebėra vertas nė lietuvių vardo. Dolerį su savių amžinybę nenusinešime, bet visi drauge dirbdami ir aukodami savo darbą ar pinigą savo tautai laisvę iškovosime.

Tad visi kaip vienas remkime Lietuvių Komiteto Pasaulinei Parodai gražiasias pastangas bent savo aukomis. Griaukime rusiškąjį kolonializmą! Laisvin-kime Tėvynę!

P. S. Aukas siųskite: Antanui

Šetikiui, 84-11 101st Street, Richmond Hill 18, N. Y.

CHICAGOS JŪRŲ SAULIAI PERKA LAIVĄ...

Čikagoje atsikūrę lietuviai jūrų šauliai baigė pirmąjį plaukiojimo sezoną ir savo laivus ištraukė iš Michigano ežero. Nors šis pirmas plaukiojimo sezonas buvo trumpas, bet deka ilgo ir šilto rudens, o taip pat visų narių aktyvum, liko daug gražių įspūdžių bei prisiminimų. Peržvelgus išvykas ir keliones laivais, gaunasi įspūdis, jog pirmieji mūsų jūrų šaulių užsimojimai buvo gana sėkmingi. Buvo įvykdytos trejos didesnės kelionės laivais Michigano ežerą ir geras pastuzinis mažesnių išvykų. Vykdančios didesnės kelionės, dėl suprantamų priežasčių, visi negalėdavo plaukti laivais, todėl didelė dalis nuvykdavo automobiliais, bet mažesnių išvykų metu, visi, kas tik pageidavo, galėdavo prisivažinėti ir vandens slidėmis ir laiveliais.

Senesnieji iškylautojai, kurie bijodavo ar vengdavo plaukti į atvirą ežerą, buvo vėžiniai po uostus, rodant laivus, aiškinant tipus ir t.t. Numatoma šios rūšies išvykos ir kelionės rengti ir kitą vasarą, o tuo tarpu numatoma išvystyti kitokią veiklą.

Nemažai jūrų šaulių, o ypač laivų savininkai žiemos metu lankys OBC (Outboard Club of America) navigacijos ir vandens saugumo kursus, bus ruošiami po būviai. Bus siekiama surinkti lėšų didesnio -- nuosavo laivo įsigijimui, kas kainuos keletą tūkstančių dolerių. Iki šiol, su-ruošę išvykų dėka, pavyko įnešti į kasą net virš 300 dolerių. Tuo tikslu jūrų šauliai ruošia ir savo Naujų Metų sutikimą Elės ir Juozo Vaičiūčių Maplewood Club užiegos salėje, kurią jie palankiomis sąlygomis užleidžia jūrų šauliams. Kadangi užtektinai narių ir svečių pažadėjo atvykti į jūrų šaulių ruošiamą Naujų Metų sutikimą, tad vėl keletas šimtelį įkris į laivo pirkimo fondą.

Nuosavo, didesnio laivo pirkimo klausimas yra šiai valdybai pats aktualiausias, todėl ieškoma būdų tam klausimui išspręsti. Įvairūs laivo pirkimo planai yra tiriami dabartinės valdybos, o laivui pirkti, sekti kainas ir pasiūlymus yra sudaryta speciali komisija.

Ne tik valdyba, bet visi jūrų šauliai džiaugiasi, kad šis lietuvių vandens mėgėjų susiorganizavimas buvo mūsų visuomenėje šiltai sutiktas. Šaulių Sąjungos Centro Valdyba šiam jūrų šaulių būriui suteikė Jūros šaulių Kuopos statusą. Šiomis dienomis Čikagoje besilankanč tarybiniais reikalais jūrų kpt.

Washingtono lietuvių veikla

Spaudoje buvo rašyta apie Washingtono lietuvių neveiklumą. Jei tie priekaištai ir tiko praeičiai, tai vargiai jie tinka dabarčiai. Šį rudenį čia kaip tik ima reikštis gyveninė veikla. Neseniai Washingtono Lietuvių Draugija suruošė 1963 metų sukilimo Lietuvoje minėjimą su paskaita (dr. K. Jurgėlos) ir koncertine dalimi (viešnios G. Vasiliauskienės iš Australijos), o lapkričio 23 dieną Washingtono Lietuvių Moterų Klubas ruošia rudens balių su įdomia programa. Beje, Moterų klubas neseniai išrinko naujuosius organus -- valdybą ir kontr. komisiją. Klubo pirmininkė šiuo metu yra Bronė Tautvilienė, o kitos vald. narės yra Elena Kačinskienė, Irena Kamantauskienė, Luiza Jurkienė, Gražina Gri-nienė, Elena Liatukienė ir K. Žalkauskienė.

Naujas dalykas Washingtono yra ir Lietuvių Fondo vjaus komisija, kuri sudaryta LF valdybos Chicagoje pastangomis. Komisija (Br. Tautvilienė, L. Dambriūnas, L. Kačinskas ir S. Leimonas) rūpinasi LF propaganda ir naujų narių verbavimu. Tikimasi, kad Washingtono lietuvių LF narių skaičių žymiai papildys.

Washingtono Ateitininkų Sen-draugių Sąjungos skyrius ateinančių metų pradžioje ruošiasi Kristijono Donelaičio sukakties minėjimui.

Pažymėtina, kad šį rudenį pagyvėjo darbas ir Washingtono šeštadieninį lituanistinę mokyklą, kurioj šiuo metu mokosi 17 mokinių, o netrukus žada prisidėti dar du. Mokykla pavadinta Donelaičio vardu. Mokyklos vedėja yra prityrusi mokytoja Ona Tautvydienė, o jos talkininkės mokytojos Monika Šlapšienė ir Laima Marija Saldukaitė.

Malonu pažymėti, kad M. Saldukaitė yra jaunos kartos atstovė, neseniai pati tą mokyklą baigusi. Mokyklos tikslais reikalais rūpinasi tėvų komitetas, kurį šiais metais sudaro L. Dambriūnas, M. Arienė ir R. Puzinauskienė. (r)

bei prijauchiančių šios knygos išleidimui.

Baigiami išdirbti uniformų, ženklų, vimpilų bei vėliavos projektai, kurie bus neužilgo pristatyti Š. S. C. V-bai tvirtinimui. Tuo reikalu buvo tartasi su ke-liais buvusiais jūrų šauliais. Gero Vėjo!

Mykolas Maksvytis

Paraginkite savo pa-
žįstamus užsiprenu-
meruoti DIRVĄ

LAISVĖS KOVŲ DAINOS

ORIGINALIAS
LAISVĖS KOVŲ DAINAS,
išleistas Lietuvos Nepriklausomybės Fondo,
dabar galite įsigyti per Dirvą
už 5 dolerius

Likutis to leidinio, kuris iki šiol buvo įteikiamas aukojusiems LNF po 10 dol., nuo šios dienos galima įsigyti užsakius per Dirvą ir atsuntus 5 dolerius.

Ši išimtinė teisė išplatinti leidinio likutį įgyta Dirvos leid-jams susitarus su Lietuvos Nepriklausomybės Fondo Valdyba.

Likęs tos knygos kiekis yra nedidelis, tad paskubėkite ją įsigyti sau ir padovanoti draugams.

Užpildykite žemiau dedamą atkarpą ir, prisiuntę 5.00 dol.,

tuoju gausite

LAISVĖS KOVŲ DAINAS

PRAŠAU IŠSIŲSTI LAISVĖS KOVŲ DAINAS ŠIUO ADRESU:

Pavardė ir vardas.....

Adresas.....

Priedų čekis \$.....

Stovėjau parimus tarp vartų darželio
Kai paspaudęs ranką, tyliai nuėjau -
Ašarom sidabro verkė rūtis žalios,
Verkė sutemose skęsdami beržai

**ST. ANTHONY SAVINGS
& LOAN ASSN.**

1147 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Chicago Phone: 212-1395; Suburban Phone: 656-6330

ANELĖS IR VINCO ŽEMAIČIŲ SUKAKTIS

Vincas ir Anelė Žemaičiai, Chicagoje, švenčia vedybinio gyvenimo auksinę sukaktį. Be to, Vincas šiais metais suėjo 75-sius metus. Tad šia dviguba proga norisi netik pasveikinti sukaktuvinius, bet ir keleta akimirų žvilgtelėti į jų nueitą gyvenimo kelią ir jame įmintas pėdas.

Vincas gimė ir užaugo ūkininkų šeimoje, Serdokuose, netoli Vilkaviškio. Paveldėjęs gimtinę ūkį 35 ha, savo nuosavybėn jis visą gyvenimą, išskiriant tremtį, jame gyveno, juo rūpinosi, gerino, kultūrinio ir padidino ne tik kokybę, bet ir kiekybę (nupirkdamas gretimą sklypą 14 ha)... Ir šiaandien Vincui tebėra šis ūkis gyvas ir, atrodo realiai jo matomas anuose toliuose, nes jis gausiai remdamas ne vieną Okup. Lietuvoje gyvenantį savo artimą, iš jų nuolat susilaukia aplinkumos apybraižų ir vaizdų...

Į šį ūkį Vincas parsivežė iš netolimos apylinkės sau žmoną, taip pat ūkininkaitę Anelę Kijauskaitę. Jiedu laimingai ten išgyveno per trisdešimt metų, gražiai išaugino ir išmoksino vaikus, ir tik nelemtas bolševikinis košmaras atplėšė juodu iš jų aukštą lygį pasiekusio ūkio ir lėmė šią sukaktį minėti kitur.

ŽEMAIČIAI SERDOKUOSE

Visa Žemaičių turėtoji ir puoselėtoji žemė (49 ha) Serdokuose buvo graži derlinga lyguma. Jų pastangomis išdrenuota. Ūkį puošė gražūs ir savo paskirtims patogūs, pagal paskutinį žemės ūkio technikos žodį išplanuoti, trobesiai. Ūkininkavimas lankstus, atseit, nebuvo beatodairiniai įsikimbama tik į vieną kurią ūkio šaką, o laikomasi jų derinio. Pagal apystovas, rinką ir kt. motyvus, buvo teikiamas pirmumas tai pieno, tai bekono, tai sėklų ūkio šakai...

Paskutiniame L. Lietuvos penkmetėje Serdokuose buvo kasmet laikoma apie 20 melžiamų karvių (Kontroliuojamų) ir apie tiek pat prieauglio, apie 8 darbo arklius, plius traktoriai, kertamosios, kuliarnosios mašinos ir kt. techniškai padargai... Nemažos kaulidės buvo "valdomos" bekonijados, paukštidėse plasdė sparnuočiai... Laukai davė aukštą ir itin geros kokybės derlių.

Visa tai Žemaičių ūkį išskyrė iš daugelio kitų ūkių tiek kaimynystėje, tiek ir toli nuo jo esančių. Lietuvos žemės ūkio administracijos ir mokyklų, Žemaičių ūkis buvo priskirtas pavyzdinių ūkių grupei. Kaip toks, jis buvo nuolat lankomas tiek plačiosios Lietuvos įvairių ekskursijų, ypač žemės ūkio mokyklų jaunuomenės, o nereta buvo sutikti ir užsieniečius ekskursantus, kaip danus, olandus, suomiškus...

M. Valiukėnas

Išskirtinai norisi pastebėti Anelės Žemaitienės didelis sugebėjimas, kaip šeimininkės ir virėjos, o Vinco Žemaičio, kaip šeimininko - ūkininko, mokačio suinteresuotiems paaiškinti ūkio

Anelė ir Vincas Žemaičiai, gyvenę Chicagoje, atšventė 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

apimtį, pažangą ir darbo sistemą, kaip lygiai maloniai vesti užkandžiavimą ir pokalbį prie ūkiškųjų gerybių stalo. Šios jų savybės, atrodo, kad daugiau akindavo ekskursijų planuotojus dažniau pakreipti vieną ar kitą ekskursiją į Serdokus.

ŽEMAIČIAI UŽ SERDOKŲ

Nežiūrint gražaus atsidėjimo ir rūpinimosi šeimos ir savo ūkio reikalais Anelė ir ypač Vincas Žemaičiai gražiai reiškėsi lietuviškame gyvenime arti ir to-

li už Serdokų ribų. Ir tai buvo daroma ne tik priklausymu vienai ar kitai organizacijai, bet ir konkrečiu darbu jose. Taip Vincas matomas pirmuoju Vilkaviškio valsčiaus viršaičiu, o vėliau eilę metų Vilkaviškio apskrities valdybos nariu, vietos pieninės valdyboje, Žiedo kooperatyvo vi-

(taip pat iki bolševikų okupacijos) ir kt.

Už nuopelnus Lietuvai Vincas Žemaitis apdovanotas Gedimino ordinu, Lietuvos Nepriklausomybės 10 m. medaliu ir kt. atsižymėjimo ženklais. O kas šiaandien išvardins pagyrimo lapus ir auksos, sidabro medalius, kuriais įvairiose parodose buvo atžymėti Žemaičių ūkio gaminiai, įvairios augalų, gyvulių ir paukščių kultūros!

Visa tai rodo, kad Vincas yra plataus žvilgsnio, sveikos iniciatyvos ir stiprios, tauriausios prasmės tariant, ūkininko galvosenos vyras. Vyras, kuris lygiai ramiai svarsto ir svarstė darbo paskirstymą, darbininkų telkimą Serdokų ūkyje ir panašius klausimus, kaip lygiai jis domėjosi ir turėjo savo nuomonę, ją reiškė Žemaičių plento pravedimo reikalu ar Lietukio sandėlių statyba Klaipėdoje...

Atkilę į JAV (1949) Žemaičiai apsigyveno su savo žentu - dukra Chicagoje.

Lietuviškame visuomeniniame darbe Vincas tebėra aktyvus ir šiaandien. Berods jau netoli dešimtmėčio, kaip jis yra kasmet deleguojamas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos atstovu Amerikos Lietuvių Tarybon Chicagoje. Taip pat jis dalyvauja ir ALTS veikloje. Itin gražiai jis vadovauja Baltijos Klubo narių sueigoms ir dažna jų proga sutelkia aukų įvairiems lietuviškiems reikalams, darbams paremti.

Šios auksinės sukakties proga, tebūnie leista Anelėi ir Vincui Žemaičiams palinkėti geros sveikatos, laimingų ir tolesnių metų!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

ZIGMAS ŽILINSKAS

Mergaitės portretas

PORTRETISTAS ZIGMAS ŽILINSKAS VIEŠI CLEVELANDE

Dail. Zigmąs Žilinskas, gimęs 1918 m. Viekšnių valsčiuje, meno mokslus išėjęs Kauno Meno Mokykloje ir Vilniaus Dailės Akademijoje ir papildęs juos Lenkijoje, Vokietijoje ir Danijoje, atsidūrė Kanadoje kiek vėliau už kitus tremtinius. Vietoj vykus vilkstinėse ar traukiniu Vakarus, Z. Žilinskas iš Lenkijos pabėgo į Daniją mažu eskimų kajaku.

Iš Danijos atvykęs Kanadon, turėjo atlikti darbo prievolę ir tik po to perėjo į savarankišką portretisto gyvenimą, tapdamas vienu iš geriausių Kanados toje srityje besireiškiančių menininkų.

Šiuo metu Z. Žilinskas su šeima yra įsikūręs Burlingtone, prie Ontario ežero, kur augina 3 berniukus ir 3 mergaites.

Z. Žilinsko tapyba yra realistinė. Neieškodamas įvairių "izmų", jis lieka ištikimas pats sau ir jį supančiai aplinkai. Liekant ištikimu pačiam sau, lieka vietos ir originalumui, nes gi kiekvienas žmogus yra jau savaime originalus. Jo nuomone, nuoširdus originalumas tinkamesnis už specialiai ieškomą.

Dail. Z. Žilinskas šiuo metu vieši Clevelande ir yra pasirėngęs nupiešti eilę portretų.

Jis pasiekiamas paskambinus telefonu 541-4696.

ZIGMAS ŽILINSKAS

Ponios X portretas

SIBIRO LIETUVAIČIŲ MALDAKNYGĖ KINIŠKAI

Iš Formozos jau gauta žinia, kad šiomis dienomis išeina iš spaudos Taichung'o mieste Sibiro lietuvių maldos knygų kalba. Tai bus bene pirmoji lietuviška knyga kinietiška. Vertimą darė studentai kun. Tadiu Hang padedant. Gražų įvadą žodį parašė kardinolas Tomas Tien. Tai jau bus septintas kardinolas, užgyres lietuvių maldas ir šeštoji svetimoji kalba, kurioje tos maldos išleidžiamos. Suvenyrų mėgėjai gali gauti visų laidų po egz. jei kreipsis į kun. L. Jankų, 105 Grand St., Brooklyn 11, N.Y. Ta proga laukiama šiek tiek tokių aukos ar Sibiro lietuvių

šalpai per Balfą ar tų maldaknygių leidėjams, kurie dažniausiai yra neturtingi misionieriai.

Putnamo seselės jau išleido naujas angliškas ir lietuviškas laidas, tai dėl tų knygelių reikia rašyti seselėms į Putnamą. Šiuo metu daromi žygiai išleisti tą maldaknygę prancūzų kalba bei ispaniškai Kolumbijos katalikams, nors vertimas ispaniškai jau pasirodė Argentinoje. Sibiro lietuvių maldaknygės buvo įteiktos JAV prezidentui ir šv. Tėvui, kuriems mergaičių maldos paliko didelį įspūdį ir priminė mūsų tautos kančias.

Kun. L. Jankus

KAI RUSAI ATEINA

(ISTRAUKA IŠ KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

(41) ROBERT RAID

Pasitaisau kėdėje, žvelgiu jam tiesiai į akis ir sakau pabrėždamas žodžius:

-- Ir -- ką jūs man už tai siūlote?
Jis pasimeta.
-- Ką aš siūlau? Tamstos gyvybę, drauge Raidai!
-- Permažai.
Nepaprastas nustebimas atsispindi jo veide.
-- Permažai? Žmogus, pasmerktas mirti, dovanojant jam gyvybę dar sako -- permažai! Jūs pamišęs, ką, Raidai?
-- Tamsta man visai nedovanojate gyvybės, Ivanai Maksimovičau! Jūs man ją tik parduodate.
-- Tamstos gyvybę, tamstos motinos ir mylimosios.
-- Palikime moteris ramybėje, drauge Ivanai Maksimovičau. Jos saugios!
-- Tikrai?
-- Taip! Netrukus mane suėmus jos buvo paslėptos. Savo organizacija aš pasitikiu!
-- Pasitikiu? Bet jūs dar tebesėdite mano kambary, drauge Raidai! Tai gi -- norite savo nusikaltimus išpirkti ir mums padėti? Numetu cigaretę ant grindų ir užsidegu naują.
-- Gana tuščių žodžių Ivana Maksimovičau, ir kalbėkime prekybiškai. Nei tamsta norite man pagelbėti, nei aš jums! Jūs reikalaujate iš manęs žinių, o aš statau savo sąlygas.
Rusas trenkia kumščiu į stalą.
-- Tai akiplėšiškumas, kokio man dar gyvenime nepasitaikė! Juk tai...
-- Derybos, drauge!
-- Tai ko gi tamsta norite?
-- Duosiu jums sąrašus. Turėsite pavardes visų mūsų sąjūdžio narių, radijo siųstuvą ir visą branduolį.
Matau, kaip jo veidas parausta, atodūšiai pagreitinti.

-- Gerai, drauge Raidai! Tada paleisiu tamstą į laisvę! Atsistoju. Krūtinėje kaip peilis grežiasi.
-- Gražinkite mane vėl į rūšį, Ivanai, Maksimovičau!
-- Kodėl gi, po velniais?
-- Geriau tegu mane nudobia! Negi Jūs rimtai galvojote, kad aš parduosiu savo draugus už vienos purvinos gyvybės kainą.
-- Už purviną gyvybę? Juk tai tamstos gyvybė, Raidai!
-- Taip! Bet taip pat ir mano mirtis. Šiaandien esu pogrindžio sąjūdžio galva, o kai mane sušaudysite -- pasidarysiu didvyris! Galimas daiktas, kada nors man bus pastatytas paminklas! Bet jeigu aš...

Ypatingasis įgaliotinis nusišypso.

-- Tamsta esate romantikas, Raidai! Tikrai jūs galvojate, kad jums bus pastatytas paminklas? Išskyrus jūsų motiną ir mylimąją, joks varnas dėl jūsų nesukranks. Ir -- kaip manote -- kas atsitiktų, jeigu paliktumėte gyvas. Manote, kad vokiečiai su jumis skaitysis? Pirmiausia jie taip vadinamus jūsų laisvės kovotojus kuo greičiau išizoluos ir paskui likviduos. Vokiečiai sugrąžins atgal jūsų vadinamuosius Pabaltijo baronus ir tuos, kurie pasitraukė į Vokietiją. Tik pagalvokite, Raidai, apie Alfredą Rosenbergą. Tamsta ir jūsų draugai esate tik įrankiai! Jeigu su tokiu idealizmu stotumėt mūsų pusėje ir už mus kovotumėt, mes jus gerbtumėme, vertintumėm ir atlygintumėme. Bet vokiečiai... Nacių, repatriantų ir vokiečių baronų akyse būsitate tik estiškas mėšlas, daugiau niekas!

Aš pritariu.

-- Gal ir tamstos tiesa, Sutinku, kas liečia Rosenbergą!
-- Matote, Raidai! Vis tik esate protingas vyras!
-- Ir kaip tik dėl to statau savo reikalavimus, Ivanai Maksimovičau.

-- Reikalavimus? Tvarokio -- sakykite, ko pageidautumėte? Gal ir galėsimė jūsų sąlygas išpildyti.
-- Pirmiausia -- turiu pasižalinti iš Estijos!
-- Kodėl?
-- Išdavęs savo draugus juk negaliu čia pasilikti! Ir vokiečiai užėję nudės mane kaip šunį! Net jeigu jie būtų atmušti, vis tiek nenorėčiau vietoj pasilikti.
Jis pritaria.
-- Gerai! Nesunku tai įvykdyti. Kas dar?
-- Buvau liaudies komisariate administratyvinio skyriaus viršininkas. Dabar norėčiau aukštesnės vietos. Kaip ir pats pastebėjote kalbu puikiausiai rusiškai -- juk galėčiau ir Rusijoje dirbti!
(Bus daugiau)

ŽUVO V. BAKŪNAS

Lapkričio 8 d. vakare, netoli savo namų, kertant Lake Shore Blvd., buvo mirtinai automobilio suvažinėtas Vytautas Bakūnas.

Sulaukęs vos 49 metų amžiaus, V. Bakūnas, Clevelande sekmingai vertėsi nekilnojamo turto prekyba ir turėjo nuosavą V. Bakūnas Realty bendrovę. Daugelis lietuvių pasinaudojo jo paslaugiu toje srityje patarnavimu ir rūpestingumu.

Turėdamas gražų baritoną, V. Bakūnas ne kartą yra pasirodęs įvairių parengimų koncertų programose. Jį kviesdavo dainuoti ir kitų tautybių organizacijos.

Tai trumpu laiku jau antra lietuviams skaudi nelaimė, nes prieš savaitę automobilio katastrofoje žuvo Paulina Mozuraitytė-Bennet.

Velionio našlei Stefanijai Bakūnienei, dukrai ir sūnui bei artimiesiems priklauso clevelandiečių gili užuojauta.

* SLA 14 KUOPOS susirinkimas, įvykęs lapkričio 5 d., nutarė paskirti \$25 Lietuvių skyriaus įrengimo reikalam New Yorko Pasaulinėje Parodoje 1964 metais. Taip pat \$10 paskirta Stepo Vykinto, Vasario 16-tos Ginnazijoje, Vokietijoje, ruošiamam leisti "Lietuvių kalbos - rašybos žinynei".

Į kuopą įsirašė keli nauji nariai.

Gruodžio mėnesio 14-tos kuopos susirinkimas bus labai svarbus, nes bus renkama kuopos valdyba 1964 metams ir vyks SLA Pildomosios Tarybos kandidatų nominavimas.

1964 metais bus renkama nauja SLA centro valdyba ir įvyks visuotinis organizacijos seimas.

* LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGOS Clevelando skyrius organizuoja autobusą į LSS metinį suvažiavimą, kuris įvyks Padėkos savaitgalį New Yorke. Autobusas išvažiuos lapkr. 27 d. 11 v.v. iš šv. Jurgio parapijos aikštės ir sugrįš 11 v.v. sekmadienį, gruodžio 1 d.

Vietų skaičius yra ribotas ir rezervuoti vietas reikia ne vėliau, kaip iki lapkr. 17 d. Kelionės kaina ten ir atgal -- 17 dol. Rezervacijų reikalaujama skambinti: Augustinui Idzelui, telef. SW 1-0118, arba Vidmantui Priokčiui, telef. KE 1-8496.

* CLEVELANDO MENO MUZIEJAUS parengimų - koncertų ir paskaitų programoje lapkričio 17 d. (sekmadienį) 2:30 val. p.p. numatyta įdomi paskaita apie Egipto meną, Skaitys Rita Myers. Tą pačią dieną 5 val. p.p. Mc Myler vargonų muzikos rečitalis, kurį išpildys vargonų virtuozas Walter Blodgett.

Reikia tik paspausti mygtuką, kad išplovus indus Danutės Čipkienės virtuvėje, 28400 Gilchrist Dr., Willowick, Tas darbas atliekamas automatiškai elektrine indams plauti mašina. Visa tai taip paprasta, kad ir jos 5 metų sūnus Jonukas gali susitvarkyti su indais.

DAR VIENA THE ILLUMINATING CO LAIMĖTOJA

Giminės ir svečiai nevengia Danutės Čipkienės vaishingų namų, tuo labiau, kad jie žino, jog pasivažišius niekam nebus galvosūkio su indų plovimu. O pati šeimininkė be rūpesčių gali daugiau laiko pašvęsti su svečiais.

Ta aplinkybė, kad automatinė elektrinė indams plauti mašina sudaro nepaprastą aplinką ir pralengvina namų ruošos darbus, gražiai išdėstyta per Dirvoje paskelbtą anketą, laimėjo D. Čipkieniė elektrinį kavai virdulį, įteiktą The Illuminating Co.

Buvimas vaishinga ir uolia šeimininke, turint indams plauti mašiną, sudaro dar tik vieną teigiamybę. Kita teigiamoji pusė yra ta, kad ją išvengiama ginčų su vyru Stasiu, kurio eilė atėjo indus plauti. Tą darbą atlieka mašina ne vien išplaunant indus, bet ir džiovinant, dar geriau, nei rankomis atliekant.

Dažnai, lankantis svetur D. Čipkieniė lieka tik sudėti indus į mašiną ir paspausti mygtuką. Parėjus namo lieka tik sudėti į lentynas.

Elektrinėmis priemonėmis aprūpintame name D. Čipkieniė džiaugiasi talpiu elektriniu šaldytuvu ir automatiškai skalbiama mašina. Turint 6 1/2 metų amžiaus Loretą ir 6 metų amžiaus Jonuką, vistik baltiniams skalbti užtenka 2 kartų į savaitę. Tik dabar ji supranta, kiek sutaupoma laiko ir darbo, kada palygina tas dienas, kada mažamečių baltinius reikdavo skalbti paprasta skalbimo mašina.

Automatinėmis elektros namų ruošos priemonėmis sutaupyta

laikas panaudojamas dirbant namų pardavimo srityje. Sudėjus baltinius ir indus į automatinę mašiną, D. Čipkieniė gali be rūpesčių išvykti su namų pirkėju apžiūrai. Sugrįžus, randa mašiną automatiškai sustojusią ir atlikusią savo uždavinį.

PAKEITIMAI ST. CLAIR SAVINGS VADOVYBĖJE

Paul J. Schneller, prezidentas šios greitai augančios bankinės institucijos paskelbė apie įvykusių personalo pakeitimus ir paaugštėjimus.

James F. Aprile paskirtas Lake Shore skyriaus vedėju, 23 metų patirtis bankininko darbe savaime nusako jo sugebėjimus ir patirtį. Būdinga, kad James F. Aprile yra didelis muzikos mėgėjas ir pats yra dalyvavęs orkestruose, gražiai pasireiškiant pučiamaisiais instrumentais.

Harold R. Swope paskirtas naujo skyriaus koordinacijos departamento vedėju.

H.R. Swope taip pat pasižymi ilgamete tarnyba St. Clair Savings įstaigoje, daug prisidėjo prie Lake Shore skyriaus išugydymo ir š.m. sausio mėn. buvo paskirtas viceprezidentu.

H.R. Swope yra aktyvus ir visuomeniniame darbe ir reiškiasi eilėje ūkinių organizacijų.

BALF'O RŪBŲ VAJUS

Lapkritis -- BALF'o mėnuo, todėl vykdanči piniginį vajų, kartu yra renkami ir rūbai vargantiesiems lietuviams.

Rūbai, poniai Br. Pračkienė leidis, sunėšami į garažą, esantį 1311 E. 66 St.

Patogumo dėlei rūbų surinkimo patalpa bus atidara visą dieną šeštadieniais ir sekmadieniais.

Maža, bet žinotina pastaba: Kadangi rūbai yra renkami išsiuntimui ne išmetimui, prašome geradarius paaukoti tik tinkamus dėvėti švairius ir nesulopytus rūbus.

* PAAUKOKIT \$2, Stepas Vykontas, Vasario 16-tos Ginnazijoje, Huettenfelde, paruošė spaudai "Lietuvių kalbos - rašybos žinyną". Tą vadovėlį jis skiria jaunimui. Vadovėlio išleidimui reikalingi mecenatai, Clevelande mecenatus renka K.S. Karpus, Kurie aukos \$2 tam vadovėliui išleisti, Vasario 16 Ginnazijos mokiniams padovanojamoje knygoje bus įrašyta mecenato vardas-pavardė. Auką galima įteikti asmeniškai arba pasiųsti K.S. Karpui 345 E. 222nd St., Euclid 23, Ohio.

* CLEVELANDO ORKESTRO KONCERTAI dideliu pasisekimu žengia į žiemos sezoną. Lapkričio 14 ir 16 dienomis, 8:30 val. vak. koncertuose, orkestrui vadovaujant dirigento pavaduotojui Louis Lane, pasirodys išgarsėjęs pianistas Tamas Vašary. Vengru kilmės pianistas patieks solo partijas iš Piano koncerto

Nu. 3, sukurta vengrų komp. Bela Bartok.

* FENN COLLEGE kultūrinių parengimų kalendoriujė pažymėtinas įvykis -- John Gay drama "The Beggar's Opera", statoma Panel Hall lapkričio 15, 16, 22 ir 23 dienomis. Pradžia 8:30 val. vak.

Tai 18 žimtum. satyrinė drama, iš kurios vėliau išsivystė Broadway muzikiniai pastatymai Three Penny Operos vardu.

Iš anksto užsisakius bilietus tel. PR 1-0250 ext. 249, kaina tik 1 dol.

PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 23 D. Kariuomenės šventės minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje. Ruošia LVS Ramovė.

LAPKRIČIO 24 D. Vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos ruošiami mokytojų, tėvų, globėjų bei remėjų susipažinimo pietūs šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 27 D. "Baltijos Aidų" vakaras šv. Jurgio parapijos salėje.

GRUODŽIO 8 D. VLIK minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia ALT.

GRUODŽIO 29 D. Lit. Vysk. M. Valančiaus mokyklos kalėdinė eglutė.

GRUODŽIO 31 D. Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių salėje. Rengia LB Clevelando I apyl. valdyba.

SAUSIO 4 D. Slovėnų salėje Ald. Stempužienės ir Jono Vaznelio koncertas. Rengia Ateities Klubas.

SAUSIO 5 D. Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos kalėdinė eglutė.

SAUSIO 11 D. 1964 -- Korpi Neo-Lithuania tradicinis balius.

SAUSIO 18 D. Lietuviams Būdžiams remti valdyba ruošia blynų balių-vakarą šv. Jurgio parapijos salėje.

SAUSIO 25 D. Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla paremti koncertas - balius Nauj. parapijos salėje.

VASARIO 1 D. Putnamo vienuolyno senelių prieglaudai remti komiteto vakaras.

VASARIO 8 D. LTM Čiurlionio Ansamblio metinis koncertas - balius šv. Jurgio parapijos salėje.

KOVO 1 D. Kaziuko mugė šv. Jurgio parapijos salėje.

KOVO 15 D. L.T.M. Čiurlionio ansamblio metinis koncertas Cleveland Institute of Music salėje.

BALANDŽIO 4 D. Lit. Vysk. M. Valančiaus mokyklos metinis balius, šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 11 D. Pilėnų skautų tunto vakaras - koncertas šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 25 D. Putnamo vienuolyno senelių prieglaudai remti komiteto labdarybės vakaras. Programoj Juzė Krišto-laitytė ir vasarinių rūbų demonstravimas.

ISNUOMAJAMAS 5 kamb. butas. Šeimininkė gyvena kartu ir galėtų šeimai su mažais vaikais padėti juos prižiūrėti.

Be to, išnuomojamas mažas atskiras namas iš trijų kambarių ir vonios.

1562 E. 13 gt. Tel. MO 3 - 9034

East Cleveland, Taylor Rd., Christ The King par. rajone

6 miegamųjų vienos šeimos. Didžiulis salonas, valgomasis, virtuvė, pilnos apimtys rūšys, 2 automob. garažas. Pilnai išdekoruotas iš vidaus ir lauko. \$16,900. S. S. Herman-Realtor YE 2-1611

PARDUODAMAS NAMAS 2 šeimui, 5-5 kamb. E. 143 gt. į pietus nuo St. Clair; arti susisiekimo, krautuvų, mokyklų ir t. t. Lietuvis savininkas. Skambinti GL 1-8729

MŪSŲ KANKLĖS IR SUOMIŲ KANTELĖ

Plokštelių rinkoje pasirodžius plokštelių Lietuvos Kanklės, taja mūsų kanklių muzika susidomėjo daugelis kitų tautybių folklorinės muzikos mėgėjų. Ypatin-gai gyvai reagavo suomia, kartu reikšdami pretenzijų į kankles, kaip jų seną tautinį muzikos instrumentą. Net spaudoje pasirodė laiškai, besistengią nuneigti kanklių lietuvišką kilmę.

The Cleveland Plain Dealer dienraštis savo didžiulės sekmadienio (spalio 20 d.) laidos priede Sunday Magazine patalpinno clevelandiečio Amerikoje gimusio ir augusio lietuvių Petro W. Urban laišką, kuriame jis iškėlė lietuvių ir suomių istorinius ryšius, siekiančius dar prieš Kristaus gimimo erą. Tąja proga Petras W. Urban skatina dažniau reikštis amerikonių spaudoje iškeliant Lietuvos istoriją ir lietuvių kultūrą.

Savo laiške P.W. Urban rašo: "Mielas Pone, norėčiau įnešti kiek šviesos į lietuvių kanklių ir suomių kantele kilmę. Pagal prof. Thomsen, suomių istorijos žinovą, suomia su lietuviais susitiko prieš 2000 metų ir ilgą laiką tarp jų buvo stiprioje jų įtakoje.

Lygiu būdu prof. Shifner yra pastebėjęs, kad suomia savo kalbon įterpė virš 3000 lietuviškų žodžių laikotarpyje, kada jiems teko praeiti pro lietuvių gyvenamą teritoriją slenkant toliau į šiaurę. Daugelis lietuvių, nustelbtų gausensnių suomių giminių, įsiliejo į jų šeimas.

Suomia, tarp kita ko, prisiravino lietuviškas pirtis, "pirtti" ir populiarius Rya audinius (priejuostes, žiurustus ir kt) dar 100 ar 200 m. prieš Kristų.

P. W. Urban nuolat rodo didelį susidomėjimą lietuvių senove, jos istorine ir kultūrine praeitimi. Šias laiške išdėstytas žinias jis sėmėsi iš dar Nepr. Lietuvoje išleistos knygos "Mūsų Senovė", kurioje atspausdinti K. Būgos laiškai kun. J. Tumui-Vaižgantui rašyti 1903 m. iš Petrogrado. Kiti duomenys užtikti anglų kalboje išleistoje knygoje "Finland: The Republic Farthest North", taip pat išleistoje apie 1930 - 1935 metus.

LIETUVIŲ ŠEIMININKIŲ DEMESIUI

ĮDOMI IR ĮVAIRI "APLINK PASAULI" kepimo programa, kurioje iškilioje vietoje pasireikš premijas laimėję tautinių valgių receptai, spalvingi tautiniai rubai ir 37 specialios dovanos su automatiškai elektrine indams plauti mašina -- visa tai laukia Dirvos skaitytojus lapkričio 21 d. 8 val. vak. (ketvirtadienį).

Šis įdomus parengimas įvyks WHK radijo stoties auditorijoje, 5000 Euclid Ave. Programą ruošia Dirva kartu su septyniais keliais svetimomis kalbomis leidžiamais laikraščiais, Radio stotis WXEN-FM ir The Illuminating Company.

Nemokami bilietai į šį parengimą gaunami Dirvoje. Galima užsisakyti telefonu ar paštu.

Nors pagrindinė programos dalis apima virimą ir kepimą, tai nereiškia, kad dalyvauti reikia tik šeimininkėms. Vyrai ir vaikai, visa šeima bus maloniai priimami svečiais.

Scenoje 8 šeimininkės, Illuminating Co. pristatytos, naudodamos 6 elektrinius pečius vienu metu demonstruos kaip paprastai ir lengvai galima paruošti parinktus valgius. Šeimininkės dėvės tautiniais rūbais, atstovaujantais aštuonių laikraščių tauti-tybes.

Visi svečiai bus apdovanoti parinktu valgių receptų knygomis.

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriku baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke
Tel. PRospect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. Victory 2-1226

Abi krautuvės atidarytos pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

EAST CLEVELAND-13515 EUCLID AT SUPERIOR

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL 2:30 P.M.

4 1/2 %

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND REMODELING
LOANS

IN TOWN OFFICE-6712 SUPERIOR AT E. 68TH

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

Nr. 129

1963 m. lapkričio 11 d.

KAS IR KUR?

DĖL SLA PILDOMOSIOS
TARYBOS NARIŲ NOMINACIJŲ

SLA Seimo nutarimu SLA Pildomosios Tarybos nominacijos ir rinkimai vykdomi ne per du mėnesius, kaip buvo anksčiau, bet per vieną mėnesį. Dabartiniu metu paskelbtos nominacijos į SLA Pildomąją Tarybą ĮVYKS ateinančio GRUODŽIO mėnesyje. SLA Sekretorė visoms organizacijoms kuopoms išsiuntinėjo reikalingą nominacijų medžiagą, įspėdama kuopų valdybas, kad jie šiame gruodžio mėnesyje atliktų nominacijų balsavimus ir nustatytą tvarką balsavimo duomenis atsiųstų į SLA Centrą.

IEŠKOMA MECENATŲ

"Aušros" leidykla Vokietijoje išleidžia "Lietuvių kalbos rašybos žinyną". Ji norėtų šio vadovėlio 100 egzempliorių padovanoti L. Vasario 16 Gimnazijos moksleiviams ir Vargų mokykloms Vokietijoje. Todėl leidykla ieško mecenatų, kurie užsakytų moksleiviams šį vadovėlį. Mecenato pavardė, vardas ir adresas bus įrašytas į vadovėlio antraštinį puslapį. Užsakymus siųsti iki š.m. gruodžio 31 d. šiuo adresu: Stp. Vyktintas, 684 Lampertheim - Huettefeld, Viernheimerstr. 39, W. Germany. Vadovėlio kaina -- 2 dol.

TORONTO

Albinas Vibrys ir Jurgis Vaitkevičius, kurie š.m. liepos 17 d. pabėgo Halifaxe nuo sovietams priklausančio Alytaus laivo, yra gavę leidimą apsigyventi Kanadoje. Spalio 31 d. Prisikėlimo parapijos pilnutėlėje salėje A. Vibrys padarė pranešimą apie nūdienį gyvenimą Lietuvoje ir taipgi buvo atsakyta į visą eilę iškeltų klausimų.

Bendras mirusiųjų prisiminimas ir jų aplankymas lietuvių kapinėse įvyko sekmadienį, lapkričio 3 d. Iki šiol nuo kapinių įsisteigimo jau yra palaidota 94 asmenys. Kapai artimųjų nėra pamiršti, gražiai tvarkomi ir nemažai jau yra pastatydinta puikių paminklų.

Hamiltono dramos mėgėjų sambūrys "Aukuras" lapkričio 2 d. Toronte, Prisikėlimo parapijos salėje suvaidino Anderse no pasaką "Sniego karalienė". Veikalą režisavo E. Dauguvietytė-Kudabienė.

Pabaltiečių Kultūrinės Dienos

Spalio 24-26 d. Braunschweigo mieste, Vakarų Vokietijoje, įvyko "Pabaltiečių Kultūros Dienos". Tai buvo jau devintas toks parengimas Vakarų Vokietijoje. "Dienų" rengėja yra Pabaltiečių Draugija.

Programa susidėjo iš Pabaltijo žemėlapių ir lietuvių grafikos parodos, Pabaltijo tautų muzikos koncerto ir paskaitų. Braunschweigo ir jo apylinkėse buvo skaityta 19 paskaitų apie Pabaltijį.

"Pabaltiečių Kultūros Dienos" globojo Braunschweigo miesto burmistrė M. Fuchs, žymi vokiečių socialdemokratų veikėja. Ji surengė rotušės reprezentacinėje salėje priėmimą, kurio metu pareiškė viltį, kad Pabaltijo tautoms bus suteikta laisvo apsisprendimo teisė.

Spalio 26 d. rotušės didžiojoje salėje buvo suruoštas iškilmingas aktas, kurio metu kalbėjo Braunschweigo burmistrė, Braunschweigo provincijos prezidentas, Pabaltiečių Draugijos pirmininkas ir Niedersachsen valstybės sekretorius. Po akto buvo sugroti Lietuvos, Latvijos ir Estijos himnai. Rotušės aikštėje plevėsavo visų trijų valstybių vėliavos.

Ta proga visa Braunschweigo spauda plačiai rašė apie Pabaltijį. Be to, keliais atvejais buvo kalbama per radiją.

13 lietuvių paruošime aktingai dalyvavo Dr. A. Gerutis, W. Banaitis ir Dr. P. Reklaitis.

Lapkričio 2 d. Muenchene įvyko latvių rašytojos Aspazijos (rašytojo J. Rainio žmonos) 20 metų mirties sukakties minėjimas. Ta proga Muenchene buvo susirinkę Pabaltijo teisininkai.

Muenchene išėinas mėnesinis žurnalas "Der Europäische Osten" spalio numeryje paskelbė dviejų lietuvių straipsnius: Dr. A. Geručio apie tautų apsisprendimo teisę ir Pabaltijo pasipriešinimą rusiškajam imperializmui ir Dr. P. Reklaičio apie vakarų ir rytų meno susikryžiovimą Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ribose. Beveik viso numerio turinys buvo paskirtas Pabaltijo valstybėms.

Illinois - Indiana apskrities Vyčių choras. Pirmoj eilėj (trečias iš kairės) choro pirm. Al. Zakarka, V. Liorentas, Chr. Bertulienė, kun. A. Zakaruskas, E. Zapolienė, dirigentas F. Strolia ir F. Švelnis.

ŠI SEKMADIENIŲ VYČIŲ KONCERTAS CHICAGOJE

Vėsoka chicališkio rudens pavakarė prie Western ir 47-tosios gatvių kampo. Paplikusio bulvaru medžių šakos, lyg raganaų pirštai, veltui stiebiasi į melsvą ir šilumos netekiančią lempų šviesą. Gatvės nykumą tik retkarčiai nutraukia pėsčiųjų kaukšėjimas rytų pusėn, vaistinės linkui.

Kiek į vakarus, netoli to paties kampo, tik kita kryptimi, skuba po vieną, du, tris vyrų ir merginų siluetai, pasisuka ir dingsta šoninėse duryse. Dar prieš porą valandų vieni jūtrūsė bankų raštinėse, kiti sprendė uždavinius prie projektavimo lentų, tretie pildė gydytojų receptus šviesiose vaistinėse. Dabar gi visi jie skubėjo atlikti pareigos Lietuvai panašiu būdu, kaip tai jau 50 metų darė kiti Lietuvos Vyčiai -- jų tėvai ar bėičiuliai.

Pusės amžiaus veiklą įprasminę himno žodžiais -- "TAUTAI IR BAŽNYČIAI" -- Lietuvos Vyčiai yra kovingiausioji Amerikos lietuvių organizacija. Jei šiandien net naujausios lietuvių ateivių bangos jaunimo organizacijos stokoja prasmingos veiklos, tai Lietuvos Vyčiai -- šiuo skauduliu nedejavo seniau ir dabar nesiskundžia. Stypčioti vietoje jie neturėjo laiko, nes visados veržėsi tik pirmyn, darbui darbu begenant. Mintis, kad "Nuo jaunomenės priklausau užmirusių tautų atgimimui" (Kebų Raganius, 1912 m.), juk ir buvo vyčių įsisteigimo akstinas.

Į ateitį žvelgiant, kovingai nusiteikę ir praktiškai Lietuvos reikalams dirbti įsipareigojęs, Lietuvos Vyčių jaunimas dar 1914 m. savo suvažiavime (Brockton, Mass.) deklaravo: "Tautos meilė mummyse težydi, tautiški darbai tešviečia". Negalima įvardinti net ir mažos dalies tautos labui atliktų darbų, liudijančių Lietuvos Vyčių gerai apmąstytus, puikiai įvykdytus ir Lietuvai lemtingus ėjimus Amerikos politiniuose ir visuomeniniuose sluoksniuose. Pavyzdžiui, tebūnie paminėtas 1916 m. memorandumas prez. W. Wilsonui, kuriuo pažadėta Lietuvos Vyčių ir visų Amerikos lietuvių patriotų parama pasauliniame konflikte, turint galvoje Amerikos paramą Lietuvos prisikėlimui. Lietuvos Vyčiai surinko daugiausia parašų peticijoje Lietuvos de jure pripažinimui gauti (1921 m.), pirmieji pakėlė balsą prieš lietuvių kalbos mokyklose apleidimą (1941 m.), išvystė plačią veiklą antrojo Pasaulinio Ka-

ro metu už "visus mūsų brolius ir seses lietuvius" (1944 m.), užmezgė ryšius su tremtinių stovyklomis (1946 m.), įsteigė Lietuvių Reikalams Komisiją spaudos sekimo ir reagavimo tikslu (1946 m.), kuri išvystė ir tebe tęsia akciją iki šių dienų, ir t.t.

Be žvilgsnio ateitin Lietuvos Vyčiai jungėsi ir Lietuvos atitinkamo laikotarpio pulsą. Tokiu būdu jie nukaldino medalį (3000 vienerių) Lietuvos nepriklausomybės paminėjimui (1920 m.), kurio vienoj pusėj buvo prez. A. Smetonos biustas, o kitoj -- vaidilutė, triuškinanti žalčio galvą (vieną jų -- gyno aukso -- įteikė gen. J. Žukauskui auksinį kardą už jo nuopelnus tautos laisvei atgauti (1927 m.), minėjo D.L. K. Vytauto mirties metines (1930 m.) ruošė eilę ekskursijų Lietuvon (1927 - 1939 m.), šiuo metu įsijungia į rezoliucijų Lietuvos reikalui vajų ir t.t.

Kur ir ką beveik, Lietuvos Vyčiai savo žodį tarė drąsiai ir be kompromisų, kaip kad ryžtingai organizacijai tai ir pridera. Kas, pavyzdžiui, užmirš kun. J. Jut (Jutkevičiaus) tiesų žodį amerikiečių sąžinei 1963 m. Vasario 16 minėjime Chicagoje, Martini-que salėje, kai panašiais atvejais mūsų įprasta šokti kadriilių apie daug mažesnius amerikiečius pareigūnus?

Šiomet Lietuvos Vyčiai mini 50 m. veiklos sukaktį. Jų Illinois - Indiana apskritis ta proga ruošia jubiliejinį koncertą 1963 m. lapkričio 17 d. Chicagoje, Dariaus ir Girėno salėje. Šis choras įsteigtas 1916 m. ir sumažomis pertraukomis dainuoja iki šiandien. Šiuo metu jo pirminku yra Lietuvos niekad nematęs Al. Zakarka, dirigentu -- muz. F. Strolia, o akompaniatorium -- muz. J. Byanskas. Po koncerto gros Neolituų orkestras.

Kai aną niūroką pavakarė dvasią slėgė rudenėjančio didmiesčio vaizdas, Lietuvos Vyčių choras dainos žodžiais kilo už jūrelių marelių, meldėsi už Tėvynę, triumfavo su Darium ir Girėnu, kilo žygiui už tautos idealus kartu su partizanais ar dainavo su vaidilomis. Čia tautos meilės vedina, darnon jungėsi trečios kartos Amerikos lietuvių ir prieš dvylika metų Amerikon atkilęs brolis. Lietuvos Vyčių pastangas ir jų choro repeticiją sekant, prisiminė prieš 50

metų priešų vyčiams taikyti žodžiai:

"Maišos žemė su dangum,
Svieto galas bus, brolyčiai.
Pasitraukit, eina Vyčiai".

Jiems nepageidaujamu sutapimu, ši kartą priešai buvo teisūs, nes vyčiai, kartą išėję, su tauta ir nužygiavo. Tačiau tai nebuvo "svieto" galas, o padoraus ir save gerbiančio lietuvių pavyzdys. Tiesa, vyčiai prisidėjo prie daugelio priešų galo ir dėl to jie mums juo brangesni.

J.G.

BOSTON

* BOSTONO A.S.D. IR KORPI VYTIS skyrus š.m. lapkričio 16 dieną, 7:30 val. vak. "Baltais Nams" patalpose, 64 Sigourney St., Jamaica Plain, ruošia "Bohemos Vakarą IV". Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

Kubos įvykiai "Antrojo Kaimo" scenoje. Kairėje K. Almėnas -- Castro ir R. Stakauskas -- vertėjas. P. Petručio nuotraka

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ CHORAS ATVYKSTA Į NEW YORKĄ

Pasaulinės Parodos lietuvių dainų ir šokių festivalyje dalyvauti užsiregistravo Melbourne (Australia) lietuvių 40 asmenų choras, kuriam vadovauja Alb. Čelna. Tai girtinas ir pamokantis pavyzdys kai kuriems JAV chorams, kurie dar vis dėl įvairių priežasčių neapsisprendžia šioje šventėje dalyvauti. Šiuo metu jau turime užsiregistravusių 31

chorą su virš 1000 dainininku.

Dainų šventės repertuaro gaidos jau baigiamos spausdinti ir netrukus bus išsiuntinotos užsiregistravusiems chorams. Chorai, kurie dar iki šiol nėra pranešę kokių skaičių reikalauja repertuaro gaidų, prašomi nedelsiant tai pranešti Dainų šventės komitetui šio adresu: M. Cibas, 59 Van Nostrand Ave., Great Neck, L.I., N.Y. 11024. Vienas iš pirmųjų dalyvauti Dainų šventėje yra užsiregistravęs Philadelphia (Pa.) liet. Taut. Ansamblis, vad. L. Kaulinio, kuris tačiau iki šiol spaudoje dėl neapsižinėjimo nebuvo paskelbtas. Šiuo meilų ansambliaus atspirašome.

Dainų ir Taut. Šokių festivalyje jau yra užsiregistravusios šios tautinių šokių grupės: Hartfordo ir New Britain (vad. K. Marijošienė), Detroito šilainė (G. Gobienė), Worcesterio skautų (S. Staškaitė), Montrealio skautų vyčių J. Piečaitis, Rochester (St. Ilgūnas), Bostono (O. Ivaškienė), Hamiltono Gyvataras (N. Breichmanienė) ir Los Angeles (O. Razutienė).

Taut. Šokių vadovė J. Matulaitienė prašo ir kitas tautinių šokių grupes neatidėliojant registruotis dalyvauti dainų ir šokių festivalyje. Taut. šokių grupės registruojasi šiuo adresu: J. Matulaitienė, 188 Logan St., Brooklyn 8, N.Y.

Dainų šventei Ruošti Komitetas

Lietuvių Moterų Atstovybės Klubas Philadelphia: spalio 26 d. surengto literatūros ir muzikos vakaro programos išpildytojai ir klubo valdyba. Iš kairės: sol. L. Baltrus, S. Jurskytė-Gamble, pianistė A. Kepalaitė, akompanuotoja G. Collins, klubo pirm. J. Augaitytė, aktorė B. Pukelevičiūtė, M. Krėvienė, L. Šaudzienė, M. Bigenienė, J. Norkienė ir B. Mašalaitienė. V. Gruzdžio nuotraka

A. A.

Pulk. Jonui VARIAKOJUI

mirus. jo sūnui. LTS Cicero apylinkės nariui
inž. Jonui V a r i a k o j u i ir vėlionies šeimai
gilų užuojautą reiškia

Cicero LTS apylinkės
Valdyba ir nariai

Kūrėjui savanoriui,

pulkininkui Jonui VARIAKOJUI

dviejų Vyties Kryžių kavaleriui
mirus. Jo žmonai, sūnams ir artimiesiems
gilų užuojautą reiškiamo ir kartu liūdime.
Raimundas ir Stefanija
L i o r m a n a i

A. A.

mirus,

prof. Dr. P. STANČIUI

jo žmonai p. G e n o v a i t e i ir giminėms
gilų užuojautą reiškiamo.
B. ir K. K r i š č i u k a i č i a i